

امتحان
نهایی

دین و زندگی

دوازدهم
وحیده کاغذی

فارسی

عربی

فیزیک

زیست

ریاضی

زبان

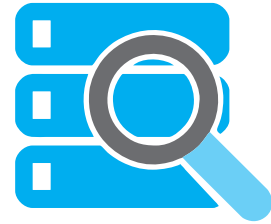
منظومه کتاب های

راه نهایی

خواننده گرامی «مطالب تکمیلی» زیادی برای این کتاب آماده شده‌است. با اسکن بارکد و وارد کردن کد خراشی که داخل جلد همین کتاب (این روبه‌رو سمت راست) برایتان گذاشته‌ایم، به این مطالب دسترسی پیدا می‌کنید.

محتوای تکمیلی این کتاب

روزی نشست بر پاره‌سنگی

با انگشتانی گره‌کرده در زیر چانه‌اش

و خیره‌نگاهی تا بی‌انتهای

آرام آرام شرارِ وسوسه‌ای در رگ‌هایش دوید

و هُرمِ قدرتی سترگ، ساق‌های بی‌قرارش را در هم نوردید

ناگاه به پا خاست

و گام در راهی نهاد

بی‌انتهای

– انسان را می‌گویم –

او ناچارِ رفتن بود و یافتن

شاید به این امید که روزی، بر فراز قلّه‌ی دریافتن، پاتابه وا کنند و یله بر چارطاقِ نیلی چرخ دهد.

تقدیم به شما و همه‌ی آن‌هایی که

برای «یافتن»

راهی جز «دریافتن» نمی‌شناسند.

سرشناسه: کاغذی، وحیده، ۱۳۳۹
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه راه‌نمایی دین و زندگی سال دوازدهم/مؤلف وحیده کاغذی؛
ویراستار علمی بهاره مهریزی.
مشخصات نشر: تهران: دریافت، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۲۹×۲۲ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۷۳-۶۵-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر
شماره کتابشناسی ملی: ۹۰۵۶۰۴۴

مجموعه راه‌نمایی دین و زندگی سال دوازدهم

نویسنده: وحیده کاغذی

ویراستار علمی: بهاره مهریزی

ناشر: نشر دریافت

طراح جلد: ایمان خاکسار

ناظر چاپ: سعید حیدری

مدیر فنی: محمد یوسفی

صفحه‌آرا: فرناز صفی

نوبت و سال چاپ: دوم، ۱۴۰۴

شمارگان: ۱۱۰۰

بها: ۴۱۶۰۰۰ تومان

تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۵۰۳۹۲

نشانی اینترنتی: www.Daryaftpub.com

پست الکترونیک: daryaftpub@gmail.com

حق چاپ و نشر این کتاب متعلق به ناشر بوده و هرگونه کپی یا نقل مطالب بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد.

مقدمه مؤلف

دوستان سلام!

- ۱- در این کتاب محتوای آموزشی هر درس به طور کامل و به صورت طبقه‌بندی شده در قالب نمودار درختی مطرح شده تا دانش‌آموزان دروس را راحت‌تر یاد بگیرند.
- ۲- طرح سؤال از تمام قسمت‌های هر درس اعم از متن، تدبر در قرآن، تفکر در متن، و تفکر در حدیث همراه با پاسخنامه تشریحی را انجام داده‌ام.
- ۳- این کتاب برای امتحان ترم اول و نهایی بسیار مؤثر است.
- ۴- از سرکار خانم فاطمه واثقی که در طرح نمونه سؤال ترم اول و آزمون جامع زحمت کشیدند نهایت تشکر را از ایشان دارم.
- ۵- در پایان سیزده سری از آزمون‌های نهایی تا شهریور ۱۴۰۲ آمده است. امید دارم مجموعه‌ای بسیار مفید برای شما عزیزان باشد.

بارم‌بندی درس دین و زندگی ۳		
شماره درس	ترم اول	ترم دوم (خرداد، شهریور، دی)
اول	۳	۷
دوم	۳	
سوم	۲	
چهارم	۲	
پنجم	۳	
ششم	۳	
هفتم	-	۷
هشتم	-	
نهم	-	۶
دهم	-	
در ترم اول ۴ نمره قرائت قرآن است.		۱۶ نمره
		۲۰ نمره

فهرست

۵	سؤالات درس یک (هستی بخش)
۱۷	سؤالات درس دوم (یگانه بی همتا)
۲۹	سؤالات درس سوم (توحید و سبک زندگی)
۴۳	سؤالات درس چهارم (فقط برای تو)
۵۷	سؤالات درس پنجم (قدرت پرواز)
۷۰	سؤالات درس ششم (سنت های خداوند در زندگی)
۸۸	سؤالات درس هفتم (بازگشت)
۱۰۴	سؤالات درس هشتم (زندگی در دنیای امروز و عمل به احکام الهی)
۱۲۱	سؤالات درس نهم (پایه های استوار)
۱۳۴	سؤالات درس دهم (تمدن جدید و مسئولیت ما)
۱۵۴	آزمون ترم ۱ شماره ۱ (درس ۱ تا پایان درس ۶)
۱۵۷	آزمون ترم ۱ شماره ۲ (درس ۱ تا پایان درس ۶)
۱۶۰	آزمون ترم ۱ شماره ۳ (درس ۱ تا پایان درس ۶)
۱۶۳	آزمون جامع شماره ۱ (درس ۱ تا پایان درس ۱۰)
۱۶۶	آزمون جامع شماره ۲ (درس ۱ تا پایان درس ۱۰)
۱۶۹	آزمون جامع شماره ۳ (درس ۱ تا پایان درس ۱۰)
۱۷۱	آزمون شماره یک، خردادماه ۱۳۹۸
۱۷۴	آزمون شماره دو، شهریورماه ۱۳۹۸
۱۷۷	آزمون شماره سه، دی ماه ۱۳۹۸
۱۷۹	آزمون شماره چهار، خردادماه ۱۳۹۹
۱۸۲	آزمون شماره پنج، شهریورماه ۱۳۹۹
۱۸۴	آزمون شماره شش، دی ماه ۱۳۹۹
۱۸۷	آزمون شماره هفت، خردادماه ۱۴۰۰
۱۹۰	آزمون شماره هشت، شهریورماه ۱۴۰۰
۱۹۳	آزمون شماره نه، دی ماه ۱۴۰۰
۱۹۶	آزمون شماره ده، خردادماه ۱۴۰۱
۱۹۹	آزمون شماره یازده، دی ماه ۱۴۰۱
۲۰۳	آزمون شماره دوازده، خردادماه ۱۴۰۲
۲۰۶	آزمون شماره سیزده، شهریورماه ۱۴۰۲

درس دوم: یگانه‌ی بی‌همتا

امام علی (ع) می‌فرماید:

خدای من مرا این عزت بَش که بنده‌ی تو باشم و این افتخار بس که تو پروردگار منی تو همان گونه‌ای که من دوست دارم پس مرا همان گونه قرار ده که تو دوست داری.

پیام حدیث:

- ۱ امام علی نهایت عزت را در بندگی خدا معرفی می‌کنند که با عبارت قرآنی (فاعبدوه - توحید عملی) مطابقت دارد.
- ۲ امام علی بزرگترین افتخار را در این می‌دانند که خدا پروردگارشان است (با آیه‌ی اِن اللّٰه ربّی و ربکم - توحید در ربوبیت) مطابقت دارد.

توحید و یکتاپرستی

- ۱ مهم‌ترین اعتقاد دینی **توحید و یکتاپرستی** است. (اولین رکن دین اصل توحید است)
- ۲ اسلام دین توحید و قرآن کتاب توحید است.
- ۳ در اسلام بدون اعتقاد به توحید هیچ اعتقاد دیگری اعتبار ندارد.
- ۴ توحید سر لوحه‌ی دعوت همه پیامبران بوده است.
- ۵ خداوند در قرآن کریم اخلاق احکام و همه‌ی اعمال فردی و اجتماعی مؤمنان را بر مدار توحید قرار داده است.
- ۶ توحید مانند روحی در پیکره‌ی **معارف و احکام دین** حضور دارد و به آن حیات و معنا می‌بخشد. (رابطه‌ی اصل توحید با احکام و فروع دین)

از این رو شایسته است درباره‌ی ابعاد این اصل اساسی بیشتر ببیندیشیم:

- ۱ حقیقت توحید چیست و مراتب آن کدام‌اند؟
- ۲ مرز میان توحید و شرک چیست؟
- ۳ آیا درخواست از غیر خدا مساوی با شرک است؟

توحید و برخی مراتب آن

توحید به معنای اعتقاد به خدای یگانه است

یعنی خدا بی‌همتا است و شریکی ندارد و این بیانگر اصل و حقیقت توحید است.

آثار گفتن لاله‌الاله و پابندی به آن:

- ۱ رسول خدا از همان آغاز رسالت خود از مشرکان می‌خواست با **گفتن** جمله لاله‌الاله دست از شرک و بت‌پرستی بردارند و به خدای یگانه ایمان آورند.
 - ۲ با **گفتن** این عبارت تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می‌شود.
 - ۳ دفاع از حقوق او بر دیگر مسلمانان واجب می‌گردد و در زمره‌ی برادران و خواهران دینی قرار می‌گیرد.
 - ۴ جمله‌ی لاله‌الاله فقط یک شعار نیست.
- بنابراین **پابندی** به آن همه‌ی زندگی فرد مسلمان را در رابطه با خدا، خویشتن، خانواده، اجتماع و دیگر مخلوقات تغییر می‌دهد.

مراتب توحید

۱ توحید در خالقیت: توحید در خالقیت عبارت از این است که

- ۱ معتقد باشیم خداوند تنها مبدأ و خالق است
- ۲ موجودات همه مخلوق او هستند
- ۳ در کار آفرینش شریک و همتایی ندارد
- ۴ **الله خالق کلی شی:** خدا آفریننده‌ی هر چیزی است.

۲ توحید در مالکیت

- ۱ از آنجا که خداوند تنها خالق جهان است پس تنها مالک آن نیز هست.
- ۲ زیرا هر کس که چیزی را پدید می‌آورد، مالک آن است.
- ۳ و لله ما فی السموات و ما فی الارض (آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است، از آن خداست)

۳ توحید در ولایت

- ۱ هر کس مالک چیزی باشد، حق تصرف و تغییر در آن چیز را دارد.
- ۲ دیگران بدون اجازه‌ی خدا نمی‌توانند در آن تصرف یا از آن استفاده کنند.
- ۳ به این حق تصرف، ولایت و سرپرستی می‌گویند.
- ۴ از آنجا که خداوند تنها مالک جهان است، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست و مخلوقات جز به اجازه‌ی او نمی‌توانند در جهان تصرف کنند.
- ۵ چنین اجازه‌ای به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست.
- ۶ بلکه بدین معناست که خداوند آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است.
- ۷ اگر خداوند پیامبر اکرم (ص) را ولی انسان‌ها معرفی می‌کند، بدین معناست که ایشان را واسطه‌ی ولایت خود و رساننده‌ی فرمان‌هایش قرار داده است.
- ۸ **ما لهم من دونه من ولی و لا یشرک فی حکمه احداً:** آنها هیچ ولی (سرپرستی) جز او ندارند و او در فرمانروایی خویش کسی را شریک نمی‌سازد.

۴ توحید در ربوبیت

- ۱ رب به معنای مالک و صاحب اختیاری است که تدبیر و پرورش مخلوق به دست اوست.
- ۲ هر کس که خالق و مالک و ولی چیزی باشد، می‌تواند آن را تدبیر کرده پرورش دهد.
- ۳ از آنجا که خداوند تنها خالق مالک و ولی جهان است، تنها رب هستی نیز می‌باشد.
- ۴ اوست که جهان را اداره می‌کند.
- ۵ جهان را به سوی مقصدی که برایش معین فرموده، هدایت می‌نماید و به پیش می‌برد.
- ۶ البته باید به این نکته توجه داشت که توحید در ربوبیت بدان معنا نیست که موجودات به خصوص انسان نقشی در پرورش و تدبیر سایر مخلوقات ندارند.
- ۷ باغبانی که زحمت می‌کشد و به پرورش درختان اقدام می‌کند، رشد این درختان نتیجه‌ی تدبیر اوست. بلکه توحید در ربوبیت بدین معناست که این باغبان و تدبیرش همه از آن خدا و تحت تدبیر او هستند.
- ۸ کشاورز وقتی خود را با دیگران یعنی کسانی که در کشت زمین او دخالتی نداشته‌اند مقایسه می‌کند، می‌بیند که این کشت حاصل دسترنج خودش است.
- ۹ اما وقتی کشاورز رابطه‌ی خود را با خدا بررسی می‌کند، می‌بیند که هم خودش و هم نیرو و توانش از آن خداست.
- ۱۰ کشت و زرع او براساس استعدادی است که خداوند در آن قرار داده، رشد کرده و محصول داده است.

- ۱۱ در نتیجه در می‌یابد که زارع حقیقی و پرورش‌دهنده‌ی اصلی زراعت او خداست و باید شکرگزار او (توحید عملی) باشد.
- ۱۲ «قل اغیر الله ابغی ربا و هو رب کل شیء»
بگو آیا جز خدا پروردگاری را بطلبم درحالی که او پروردگار همه چیز است (توحید در ربوبیت)

مفاهیم و عباراتی که مربوط به توحید در ربوبیت است، عبارتند از:

- ۱ تدبیر و پرورش مخلوقات
- ۲ اداره‌ی جهان
- ۳ هدایت به سوی مقصد معین
- ۴ عملکرد کار زارع نسبت به خدا که هم خداست و هم نیرو و توانش از آن خداست
- ۵ تأثیر اراده الهی در امور جهان
- ۶ عقیده به توانایی پیامبر اکرم و اولیای دین در برآوردن حاجات انسان (مانند شفا دادن)

شرک و مراتب آن

شرک به معنای شریک قرار دادن برای خدا است. هر کس که معتقد باشد خداوند شریک دارد، مشرک به حساب می‌آید.

درجات شرک

- ۱ **شرک در خالقیت:** اگر کسی معتقد باشد که این جهان را چند خالق آفریده‌اند، گرفتار شرک در خالقیت شده است.

﴿ام جعلوا لله شركاء خلقوا كخلقه فتشابه الخلق عليهم﴾

چرا خداوند در آفرینش جهان شریکی ندارد؟

الف: این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از جهان هستند یا با همکاری یکدیگر این جهان را آفریده‌اند به معنای آن است که

هر کدام از آنها محدود و ناقص هستند و به تنهایی نمی‌توانند کل جهان را خلق کنند.

ب: هم‌چنین به معنای آن است که

هر یک از خدایان کمالاتی دارند که دیگری آن کمالات را ندارد وگرنه عین همدیگر می‌شوند و دیگر چند خدا نیستند. چنین خدایان ناقصی خود نیازمند هستند و هر یک از آنها به خالق کامل و بی‌نیازی احتیاج دارد که نیازش را برطرف نماید.

پس تصور چند خدایی صحیح نیست و خدای واحد آفریننده جهان است.

۲ شرک در مالکیت:

اعتقاد به اینکه علاوه بر خداوند و در کنار او دیگران هم مالک بخشی از جهان هستند. اگر کسی معتقد به شرک در خالقیت باشد معتقد به شرک در مالکیت نیز خواهد بود.

۳ شرک در ولایت:

اعتقاد به اینکه علاوه بر خداوند و در کنار او دیگرانی نیز هستند که سرپرستی جهان را برعهده دارند و خودشان حق تصرف در جهان را دارا می‌باشند.

۴ شرک در ربوبیت:

اعتقاد به اینکه علاوه بر خداوند و در کنار او دیگرانی نیز هستند که تدبیر امور موجودات را برعهده دارند اگر کسی در کنار ربوبیت الهی برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می‌تواند مستقل از خداوند امور را تدبیر کند، گرفتار شرک شده است.

تدبر در قرآن

الف: با توجه به اهمیت سوره توحید و جایگاه آن در قرآن کریم، در آیات این سوره تدبر کنید و پیام‌های آن را به دست آورید:

- بسم الله الرحمن الرحيم قل هو الله احد ❶ الله الصمد ❷ لم يلد و لم يولد ❸ و لم يكن له كفواً احد ❹
 بگو او خدایی است یکتا ❶ خدا بی‌نیاز است ❷ نزاده و زاده نشده است ❸ و هیچ کس همتای او نیست ❹

پیام سوره توحید:

قل هو الله احد ← بیانگر اصل توحید است. (همه مراتب توحید)
 الله الصمد ← خداوند از هر جهت بی‌نیاز و کامل است.
 لم يلد و لم يولد ← رابطه خداوند با جهان هستی رابطه‌ی آفرینش است نه زایش.
 و لم يكن له كفواً احد ← بیانگر همه مراتب توحید است - خداوند هیچ شبیه و مانندی ندارد.
ب: با توجه به آیه ۱۶ سوره رعد به سؤالات زیر پاسخ دهید:

قل من رب السماوات و الارض قل الله
 بگو پروردگار آسمان‌ها و زمین کیست بگو خدا است (توحید در ربوبیت)
 قل أفأخذتم من دونه اولياء لا يملكون لانفسهم نفعاً و لا ضراً
 بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید که حتی اختیار سود و زیان خود را ندارند؟ (شرک در ولایت - دلیل عدم پذیرش ولایت غیر خدا این است که طاغوت اختیار سود و زیان خود را ندارد)

قل هل يستوى الاعمى و البصير ام هل تستوى الظلمات و النور
 بگو آیا نابینا و بینا برابر است یا تاریکی‌ها و روشنایی برابرند (پذیرش ولایت غیر خدا باعث نابینایی و قرار گرفتن در ظلمات و تاریکی‌هاست؛ ولی پذیرش ولایت خدا باعث بینایی و قرار گرفتن در مسیر روشنایی و حقیقت است)

ام جعلوا لله شركاء خلقوا كخلقه فتشابه الخلق عليهم
 یا آنها شریک‌هایی برای خدا قرار داده‌اند که آن شریکان هم مثل خداوند آفرینشی داشته‌اند و در نتیجه این دو آفرینش بر آنان مشتبّه شده است و از این رو شریکان را نیز مستحق عبادت دیده‌اند (بیانگر شرک در خالقیت است - زمانی شریکان خدا در خالقیت استحقاق عبادت را پیدا می‌کنند که آن شرکا بتوانند مانند خداوند آفریدگار چیزی باشند)

قل الله خالق كل شی و هو الواحد القهار
 بگو خدا آفریننده‌ی هر چیزی است و او یکتای مقتدر است.
 (قل الله خالق كل شی توحید در خالقیت است - و هو الواحد القهار بیانگر اصل توحید است)

- ❶ کسی را می‌توانیم به عنوان رب خود انتخاب کنیم که خالق و مالک و ولی باشد.
 - ❷ کسی که اختیار سود و زیان خود را ندارد، نمی‌تواند ولی و سرپرست مردم باشد.
 - ❸ در چه صورت جا داشت که مردم در اعتقاد به توحید در شک بیفتند؟ در صورتی که اگر آن شریکان فرضی بتوانند مانند خدا خالق چیزی باشند.
 - ❹ مراتب توحید یا شرک را در آیات ذکر شده مشخص کنید:
❶ رب ← توحید در ربوبیت	❷ اولیاء ← شرک در ولایت
❸ لا یملکون ← نفی شرک در مالکیت	❹ شرکاء خلقوا ← شرک در خالقیت
❺ خالق کل شیء ← توحید در خالقیت	❻ واحد القهار ← اصل توحید

طرح چند سؤال

- ❶ مرز توحید و شرک کجاست؟
- ❷ آیا اگر کسی پزشک را وسیله‌ی درمان و بهبود بیماری بداند، مشرک است؟
- ❸ آیا اگر کسی از غیر خدا درخواست کمک کند، گرفتار شرک شده است؟

۴ آیا اگر کسی دعا را وسیله‌ی جلب مغفرت الهی و صدقه را وسیله‌ی دفع بلا بداند، مشرک است؟

۵ و آیا توسل به پیامبران و معصومین شرک به حساب می‌آید؟

در پاسخ به سؤالات فوق می‌گوییم:

اولاً: ۱ خداوند رابطه‌ی **علیت را میان پدیده‌های جهان** حاکم کرده است (علل مادی):

آتش موجب گرما و روشنی - دارو سبب شفا و بهبودی - پزشک وسیله‌ی درمان - معمار عامل بنای ساختمان - معلم وسیله‌ی تعلیم و تربیت.

۲ در امور **معنوی نیز همین گونه است**: دعا سبب آموزش - صدقه موجب دفع بلا - صله رحم موجب افزایش طول عمر است.

همه‌ی این روابط
 • توسط خود خداوند طراحی شده
 • و به اذن و اراده او صورت می‌گیرد.

بنابراین کسی که برای آموختن نزد معلم می‌رود یا برای درمان به پزشک مراجعه می‌کند، نه تنها معلم و پزشک را شریک خداوند قرار نداده است، بلکه به **قانون الهی عمل کرده است**.

ثانیاً:

همانگونه که
 • درخواست از پزشک برای درمان بیمار با توحید منافات ندارد.
 • درخواست از اولیای الهی برای اجابت خواسته‌ها نیز منافاتی با توحید (در ربوبیت) ندارد.

زیرا
 • پزشک به واسطه‌ی استفاده از اسباب مادی
 • و اولیای الهی به واسطه‌ی اسباب غیرمادی و با اذن خداوند این کار را انجام می‌دهند.

• عقیده به توانایی پیامبر اکرم (ص) و اولیای دین (ع) در برآوردن حاجات انسان مانند شفا دادن (**توحید در ربوبیت**) وقتی موجب شرک است که این توانایی را از خود آنها و مستقل از خدا بدانیم.

• اما اگر این توانایی را **صرفاً از خدا** و انجام آن را با درخواست اولیا از خداوند و به اذن خدا بدانیم، **عین توحید** است و از این جهت مانند اثر شفابخشی داروست که خداند به آن بخشیده است.

• این توانایی تنها به زمان حیات دنیوی پیامبر اکرم (ص) **اختصاص ندارد و پس از رحلت** ایشان نیز استمرار دارد. به عبارت دیگر روح مطهر رسول خدا (ص) پس از رحلت زنده است و می‌تواند به انسان‌ها یاری برساند.

• اکنون اگر ما از رسول خدا چیزی درخواست کنیم، درخواست از **جسم ایشان نیست**؛ بلکه از حقیقت **روحانی و معنوی** ایشان است. آیا اگر کسی از پدر و مادرش و یا هر مؤمنی بخواهد برای سعادت‌مندی او دعا کند، چنین درخواستی شرک‌آلود است؟

عقاید تکفیری‌ها

هیچ گروهی از مسلمانان غیر از جریانی که امروزه به **تکفیری‌ها** مشهور شده چنین درخواستی را **شرک‌آلود** نمی‌دانند.

جریان تکفیری‌ها:

۱ این جریان در سال‌های اخیر برخی از جوامع و **کشورهای اسلامی** را گرفتار خود کرده است.

۲ پیروان این جریان فکری خشک و غیرعقلانی با تفکر غلطی که درباره توحید و شرک دارند، هر مسلمانی را که مانند آنها نمی‌اندیشد مشرک و کافر می‌خوانند و گاه کشتن او را واجب می‌شمارند.

۳ پیروان این جریان می‌گویند **توسل به پیامبران و معصومین شرک** است.

۴ طلب دعا و شفیع قرار دادن دیگران برای اینکه خدا انسان را ببخشد، **شرک است** و هم‌چنین معتقدند این‌گونه افراد کافر هستند و مسلمان محسوب نمی‌شوند.

۵ متأسفانه این جریان **بزرگ‌ترین ضربه را بر اسلام** وارد کرد و سبب تنفر برخی از مردم جهان از دین اسلام شد.

اندیشه و تحقیق

باور به توحید در خالقیّت، مالکیت ولایت و ربوبیت چه تأثیری در زندگی ما می‌گذارد؟ وقتی که ما خداوند را به عنوان تنها خالق مالک و ولی و رب جهان بپذیریم، رفتاری متناسب با این اعتقاد خواهیم داشت و زندگی ما توحیدی خواهد بود.

ردیف	سؤالات درس دوم (یگانه بی همتا)
الف) آیات قرآن و احادیث	
۶۲	هر یک از آیات شریفه ذیل به کدام یک از ابعاد و مراتب توحید اشاره دارد؟ الف) قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ ج) وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ه) وَ لَا يَشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ب) قُلْ أَغْيَرِ اللَّهُ ابْعَى رَبًّا وَ هُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ د) مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ
۶۳	عبارت شریفه «قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ» به چه نوع شرکی اشاره دارد؟
۶۴	در مورد آیه « قُلْ أَغْيَرِ اللَّهُ ابْعَى رَبًّا وَ هُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ » پاسخ دهید: الف) این آیه به کدام مرتبه توحید اشاره دارد؟ ب) علت این مرتبه توحید چیست؟
۶۵	آیه شریفه اللَّهُ الصَّمَدُ / لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ را ترجمه نموده و بگویید چرا خداوند فرزند ندارد؟
۶۶	با توجه به آیه شریفه « قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ أَنْ نَنْفُسَهُمْ نَفْعًا وَ لَا ضَرًّا » الف) ترجمه نمایید ب) کسی را می توانیم به عنوان رب خود انتخاب کنیم که ج) کسی که اختیار سود و زیان نمی تواند.
۶۷	آیه شریفه أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ الف) ترجمه نمایید. ب) بگویید در چه صورت جا داشت که مردم در اعتقاد به توحید در شک بیفتند؟
۶۸	سوره توحید (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ) ما را متوجه کدام اصل اعتقادی می نماید؟
۶۹	عبارت قرآنی « وَ هُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ » علت چیست؟
۷۰	آیه شریفه «وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ»: الف) ترجمه نمایید ب) این آیه معلول کدام مرتبه توحید است؟
۷۱	عبارت قرآنی « مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَ لَا يَشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا »: الف) ترجمه نمایید. ب) این آیه شریفه علت کدام مرتبه توحید است؟
۷۲	عبارت قرآنی « قُلْ أَغْيَرِ اللَّهُ ابْعَى رَبًّا وَ هُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ »: الف) ترجمه نمایید. ب) این آیه شریفه معلول کدام مرتبه توحید است؟
۷۳	هر یک از عبارات قرآنی ذیل کدام یک از مراتب شرک را نفی می کند؟ الف) قُلْ أَغْيَرِ اللَّهُ ابْعَى رَبًّا ج) لَا يَمْلِكُونَ أَنْ نَنْفُسَهُمْ نَفْعًا وَ لَا ضَرًّا ب) أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ د) قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
۷۴	با توجه به مناجات حضرت علی (ع) با خداوند به سؤالات زیر پاسخ دهید: الف) حضرت علی چه چیزی را عزت خود معرفی می نماید؟ ب) حضرت علی (ع) کدامیک را افتخار معرفی می کنند؟ و این موضوع به کدام مرتبه توحید اشاره می کند؟ ج) مسئلت حضرت علی (ع) از خداوند چیست؟
۷۵	رسول خدا (ص) از همان آغاز رسالت خود از مشرکان خواستند با گفتن کدامیک دست از شرک و بت پرستی بردارند؟

ردیف	سؤالات درس دوم (یگانه بی‌همتا)
(ب) صحیح و غلط	
۷۶	سرلوحه دعوت همه پیامبران اصل نبوت بوده است
۷۷	پایبندی به لا اله الا الله همه زندگی فرد مسلمان را در رابطه با خدا خویشتن خانواده و اجتماع و دیگر مخلوقات تغییر می‌دهد.
۷۸	پایبندی به لا اله الا الله تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می‌شود و دفاع از حقوق او بر دیگر مسلمانان واجب می‌گردد.
۷۹	آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن خداست توحید در خالقیت است
۸۰	حق تصرف در جهان توحید در مالکیت است
۸۱	خداوند شخص پیامبر را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است.
۸۲	جمله لا اله الا الله شعار نیست بلکه التزام و پایبندی به آن شرط است.
۸۳	توحید در ربوبیت یعنی موجودات و انسان قدرت تدبیر ندارند.
۸۴	چون خداوند مالک جهان است ولی و سرپرست جهان نیز هست.
۸۵	موجودات جهان همه مخلوق او (خداوند) هستند توحید در مالکیت است.
۸۶	جریان تکفیری‌ها هر گونه توسل و درخواست از اولیای دین را شرک آلود می‌دانند.
۸۷	عقیده به توانایی پیامبر اکرم (ص) و اولیای دین در برآوردن حاجات انسان به اذن خدا توحید در ولایت است.
۸۸	در اسلام بدون پذیرش اصول عقاید سایر اعتقادات اعتبار ندارد.
۸۹	از آنجا که خداوند تنها مالک جهان است تنها ولی و سرپرست آن نیز هست.
۹۰	خداست که جهان را اداره می‌کند و آن را به سوی مقصدی که برایش معین فرموده هدایت می‌نماید و به پیش می‌برد توحید در مالکیت است.
۹۱	کشاورز وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می‌کند می‌بیند که خودش و نیرو توانش هم از آن خداست.
۹۲	کشاورز وقتی خود را با دیگران که در کشت زمین او دخالتی نداشته‌اند مقایسه می‌کند می‌بیند که این کشت ناشی از اراده خداست.
(ج) جای خالی	
۹۳	حساب جدا باز کردن در تدبیر امور خود و سایر موجودات به مفهوم است.
۹۴	خداوند پیامبر را ولی انسان‌ها معرفی کرده و ولایت را به ایشان واگذار است.
۹۵	مالک و صاحب اختیاری که تدبیر و پرورش مخلوقات به دست اوست می‌گویند.
۹۶	ما باید بدانیم که زارع حقیقی و پرورش‌دهنده اصلی زراعت خداست و باید او باشد.
۹۷	اگر قدرت پزشک در شفای بیمار را مستقل از خداوند بدانیم دچار شرک در شده‌ایم.
۹۸	حق تغییر و تصرف در هر چیزی را می‌گویند.
۹۹	اگر کسی معتقد به شرک در خالقیت باشد معتقد به شرک در نیز خواهد بود.
۱۰۰	کسی که برای آموختن نزد معلم می‌رود یا برای درمان به پزشک مراجعه می‌کند نه تنها معلم و پزشک را شریک خدا قرار نداده بلکه به عمل کرده است.

ردیف	سؤالات درس دوم (یگانه بی همتا)														
۱۰۱	خداوند..... را میان پدیده‌های جهان حاکم کرده است آتش موجب گرما و روشنی و دارو سبب شفا و بهبودی است.														
۱۰۲	اگر از رسول خدا چیزی درخواست کنیم درخواست از جسم ایشان نیست بلکه از..... ایشان است.														
۱۰۳	در امور معنوی دعا سبب..... و صدقه موجب..... و صلۀ رحم..... است.														
۱۰۴	جریان تکفیری‌ها بزرگ‌ترین ضربه را بر اسلام وارد کرد و سبب..... برخی از مردم جهان از دین اسلام شدند.														
۱۰۵	اگر چند خالق برای جهان فرض کنیم آن‌ها..... و..... می‌شوند و به تنهایی نمی‌توانند کل جهان را..... کنند.														
(د) سؤالات پاسخ کوتاه															
۱۰۶	مهم‌ترین اعتقاد دینی چیست؟														
۱۰۷	رب به چه معناست؟														
۱۰۸	خداوند در قرآن کریم اخلاق و احکام و همه اعمال فردی و اجتماعی مؤمنان را بر چه مداری قرار داده است؟														
۱۰۹	کدام یک بیانگر اصل و حقیقت توحید است؟														
۱۱۰	در چه صورتی انسان در زمره برادران و خواهران دینی قرار می‌گیرد و دفاع از حقوق او بر دیگر مسلمانان واجب می‌گردد؟														
۱۱۱	پیامد پایبندی به لا اله الا الله چیست؟														
۱۱۲	اولیای الهی چگونه حاجات انسان را برآورده می‌کنند؟														
۱۱۳	علیت مالکیت خداوند چیست؟														
۱۱۴	معنی شرک و مشرک چیست؟														
۱۱۵	عقیده به توانایی پیامبر اکرم (ص) و اولیای دین در برآوردن حاجات انسان چه زمانی موجب شرک است؟														
۱۱۶	اگر معتقد باشیم در کنار خداوند دیگران نیز حق تصرف در جهان را دارند به چه شرکی گرفتار شده‌ایم؟														
۱۱۷	بزرگ‌ترین ضربه جریان تکفیری‌ها بر اسلام چه بود؟ و اینان چه موضوعی را شرک می‌دانند؟														
(ه) کشف ارتباط															
۱۱۸	هریک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد (توجه داشته باشید که یک مورد در سمت چپ اضافی است)														
	<table border="1"> <tr> <td>الف) در کنار ربوبیت الهی قرار گرفتن</td><td>۱- شرک در ولایت</td></tr> <tr> <td>ب) پیامبر اکرم به اذن خدا در کنار خدا حق سرپرستی بر جهان را دارند</td><td>۲- توحید در مالکیت</td></tr> <tr> <td>ج) اداره جهان و هدایت آن به سوی مقصد معین</td><td>۳- توحید در خالقیت</td></tr> <tr> <td>د) خداوند تنها مبدأ جهان است</td><td>۴- شرک در خالقیت</td></tr> <tr> <td>ه) تصور چند خدا که با همکاری یکدیگر جهان را آفریده‌اند</td><td>۵- توحید در ربوبیت</td></tr> <tr> <td>و) آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداست</td><td>۶- توحید در ولایت</td></tr> <tr> <td></td><td>۷- شرک در ربوبیت</td></tr> </table>	الف) در کنار ربوبیت الهی قرار گرفتن	۱- شرک در ولایت	ب) پیامبر اکرم به اذن خدا در کنار خدا حق سرپرستی بر جهان را دارند	۲- توحید در مالکیت	ج) اداره جهان و هدایت آن به سوی مقصد معین	۳- توحید در خالقیت	د) خداوند تنها مبدأ جهان است	۴- شرک در خالقیت	ه) تصور چند خدا که با همکاری یکدیگر جهان را آفریده‌اند	۵- توحید در ربوبیت	و) آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداست	۶- توحید در ولایت		۷- شرک در ربوبیت
الف) در کنار ربوبیت الهی قرار گرفتن	۱- شرک در ولایت														
ب) پیامبر اکرم به اذن خدا در کنار خدا حق سرپرستی بر جهان را دارند	۲- توحید در مالکیت														
ج) اداره جهان و هدایت آن به سوی مقصد معین	۳- توحید در خالقیت														
د) خداوند تنها مبدأ جهان است	۴- شرک در خالقیت														
ه) تصور چند خدا که با همکاری یکدیگر جهان را آفریده‌اند	۵- توحید در ربوبیت														
و) آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداست	۶- توحید در ولایت														
	۷- شرک در ربوبیت														

ردیف	سؤالات درس دوم (یگانه بی همتا)
(و) سؤالات پاسخ بلند	
۱۱۹	چرا خداوند تنها خالق جهان است؟
۱۲۰	توحید در ولایت را توضیح دهید.
۱۲۱	شرک در ربوبیت را توضیح دهید.
۱۲۲	در چه صورتی توسل به معصومین و امامان شرک محسوب می شود؟
۱۲۳	آیا توانایی پیامبر (ص) در شفاعت و برآوردن حاجات انسان ها به زمان حیات دنیوی ایشان اختصاص دارد؟ چرا؟
۱۲۴	گفتن کلمه طیبه لا اله الا الله چه پیامدهایی را دارد؟
۱۲۵	از منظر قرآن چه کسانی را نمی توانیم به سرپرستی بگیریم و قرآن برای اینکه دچار شرک نشویم چه مقایسه ای را به انسان پیشنهاد می کند؟
۱۲۶	رسول خدا (ص) در آغاز رسالت چگونه مردم را به توحید دعوت می کردند؟
(ز) تعریف مفاهیم	
۱۲۷	حقیقت توحید
۱۲۸	شرک
۱۲۹	انسان مشرک
۱۳۰	توحید در خالقیت
۱۳۱	توحید در مالکیت
۱۳۲	توحید در ولایت
۱۳۳	توحید در ربوبیت
۱۳۴	شرک در خالقیت
۱۳۵	شرک در مالکیت
۱۳۶	شرک در ربوبیت
۱۳۷	تکفیری ها
۱۳۸	شرک در ولایت

ردیف	سؤالات درس دوم (یگانه بی همتا)
ح) سؤالات دو گزینه‌ای	
۱۳۹	پس از پذیرش بی همتایی خداوند در آفرینش جهان هستی پذیرش مفهوم کدام آیه شریفه ضرورت دارد و عدم اعتقاد به آن کدام نوع شرک را در پی دارد؟ ☐ الف) وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ - شرک در مالکیت ☐ ب) قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ - شرک در مالکیت
۱۴۰	با دقت در مفهوم آیه شریفه «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدٌ» کدام مورد می‌تواند توضیح مناسبی برای ولایت الهی باشد؟ ☐ الف) با اذن و اجازه خداوند ولایت الهی به پیامبران واگذار شده است. ☐ ب) خداوند افرادی را واسطه ولایت خود قرار داده است.
۱۴۱	کدام مورد به ترتیب مراتب توحید و یگانگی خداوند را ارائه می‌نماید؟ ☐ الف) خالقیت - مالکیت - ولایت - ربوبیت ☐ ب) خالقیت - ولایت - مالکیت - ربوبیت
۱۴۲	پس از پذیرش مفهوم کدام مورد پیام موجود در آیه شریفه «وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» تحقق می‌یابد؟ ☐ الف) اِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ☐ ب) اِنَّ اللَّهَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ
۱۴۳	از آیه «قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ» کدام مفهوم دریافت می‌شود؟ ☐ الف) چون خداوند خالق و مالک و ولی جهان است اوست که جهان را اداره می‌کند. ☐ ب) چون خداوند خالق و مالک و ولی جهان است انسان در تدبیر امور نقشی ندارد.
۱۴۴	مفهوم کدام آیه شریفه متناسب با عبارت «مخلوقات جز به اجازه خداوند نمی‌توانند در جهان تصرف کنند» می‌باشد؟ ☐ الف) قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ ابْغُوا رِئَاءَ ☐ ب) مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ
۱۴۵	کدام آیه شریفه زمینه پذیرش توحید در مالکیت را بیان می‌کند؟ ☐ الف) وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ☐ ب) اِنَّ اللَّهَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ
۱۴۶	شرک در خالقیت کدام شرک را در پی دارد و عاقبت کدام مورد عبارت «فَتَشَابَهُ الْخَلْقِ عَلَيْهِمْ» است؟ ☐ الف) مالکیت - اعتقاد به وجود چند مبدأ برای عالم ☐ ب) مالکیت - تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی

الف

- ۶۲- الف) توحید در ربوبیت
ج) توحید در مالکیت
ه) توحید در ولایت
۶۳- شرک در ولایت
۶۴- الف) توحید در ربوبیت - علتش توحید در ولایت است.
۶۵- خدایی که بی‌نیاز مطلق است نه زاده و نه زاییده شده است. علت اینکه خداوند فرزندی ندارد این است که او بی‌نیاز است.
۶۶- الف) بگو پروردگار آسمان‌ها و زمین کیست بگو خداست بگو غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید که حتی اختیار سود و زیان خود را ندارند؟
ب) خالق و مالک و ولی باشد.
ج) خودش را ندارد - سرپرست و ولی دیگران باشد.
۶۷- الف) یا آن‌ها شریک‌هایی برای خدا قرار داده‌اند که آن شریکان هم مثل خداوند آفرینشی داشته‌اند
ب) در صورتی که بت‌ها و شریکان نیز همانند خداوند قادر به خلق و آفرینش باشند و خلقت‌ها موجب اشتباه و سردرگمی میان مخلوقات خداوند و مخلوقات بت‌ها شود.
۶۸- اصل توحید
۶۹- قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ (چون خداوند یکتای مقتدر است پس خداوند آفریننده هر چیزی است یا توحید در خالقیت)
۷۰- الف) آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداست
ب) توحید در خالقیت
۷۱- الف) آن‌ها هیچ ولی و سرپرستی جز او ندارند و او (خدا) در فرمانروایی خویش کسی را شریک نمی‌سازد.
ب) توحید در ربوبیت
۷۲- الف) بگو آیا جز خدا پروردگاری را بطلبم در حالی که او پروردگار همه چیز است.
ب) این آیه شریفه معلول توحید در خالقیت - مالکیت و ولایت است.
۷۳- الف) ربوبیت ب) خالقیت
ج) مالکیت د) ولایت
۷۴- الف) بندگی خدا
ب) پروردگاری خداوند - ربوبیت
ج) مرا همان گونه قرار ده که تو دوست داری
۷۵- لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
۷۶- غلط
۷۷- صحیح
۷۸- غلط (با گفتن لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می‌شود)
۷۹- غلط (توحید در مالکیت است نه خالقیت)
۸۰- غلط - توحید در ولایت است
۸۱- صحیح (یعنی ولایت پیامبر با اذن و اراده خداست)
۸۲- غلط (کلمه طیبه لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ هم شعار است و هم نیاز به پایبندی دارد)
۸۳- غلط (موجودات و انسان قدرت تدبیر دارند ولی با اذن و اراده خداست)
۸۴- صحیح

ج

- ۸۵- غلط (توحید در خالقیت است)
۸۶- صحیح
۸۷- غلط (توحید در ربوبیت است نه ولایت)
۸۸- غلط (در اسلام بدون اعتقاد به توحید نه اصول عقاید) سایر اعتقادات دینی اعتبار ندارد.
۸۹- صحیح
۹۰- غلط (این موضوع توحید در ربوبیت است)
۹۱- صحیح
۹۲- غلط (کشاورز وقتی خود را با دیگران مقایسه می‌کند می‌بیند که این کشت حاصل دسترنج خودش است)

د

- ۹۳- شرک در ربوبیت
۹۴- واگذار نشده است یعنی با اذن و اراده خداست
۹۵- رب
۹۶- شکرگزار
۹۷- ربوبیت
۹۸- توحید در ولایت
۹۹- مالکیت
۱۰۰- قانون الهی
۱۰۱- رابطه علیت
۱۰۲- حقیقت روحانی و معنوی
۱۰۳- آمرزش - دفع بلا - افزایش طول عمر
۱۰۴- تنفر
۱۰۵- محدود - ناقص - خلق
۱۰۶- توحید و یکتاپرستی
۱۰۷- رب یعنی مالک و صاحب اختیاری که تدبیر و پرورش را به دست دارد.
۱۰۸- توحید
۱۰۹- توحید به معنای اعتقاد به خدای یگانه است یعنی خدای بی‌همتاست و شریکی ندارد و این بیانگر اصل و حقیقت توحید است.
۱۱۰- با گفتن لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
۱۱۱- همه زندگی فرد مسلمان را در رابطه با خدا، خویشتن، خانواده اجتماع و دیگر مخلوقات تغییر می‌دهد
۱۱۲- با استفاده از اسباب غیر مادی و با اذن خداوند
۱۱۳- چون او خالق هر چیزی است پس مالک آن نیز خواهد بود.
۱۱۴- شرک به معنای شریک قرار دادن برای خداست هرکس معتقد باشد خداوند شریک دارد مشرک به حساب می‌آید.
۱۱۵- وقتی موجب شرک است که این توانایی را از خود آن‌ها و مستقل از خدا بدانیم
۱۱۶- شرک در ولایت
۱۱۷- موجب تنفر برخی از مردم جهان از دین اسلام شد پیروان این جریان می‌گویند توسل به پیامبران و معصومین شرک است.

هـ

۱۱۸- الف (۷)

ب (۱)

ج (۵)

د (۴)

هـ (۲)

و (۳)

و

- ۱۱۹- اگر جهان چند خدای خالق داشته باشد یعنی هرکدام از این خدایان ناقص بوده‌اند و نمی‌توانسته‌اند به تنهایی جهان را خلق کنند یا این که هر کدام کمالاتی دارند که دیگری ندارد، به همین دلیل همه آن‌ها نیازمند خدای بی‌نیاز و کاملی هستند تا نیاز آن‌ها را برطرف کند.
- ۱۲۰- از آنجا که خداوند تنها مالک جهان است تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست و مخلوقات جز به اذن و اجازه او نمی‌توانند در جهان تصرف کنند. چنین اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست بلکه خداوند آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است.
- ۱۲۱- شرک در ربوبیت یعنی علاوه بر خداوند و در کنار او دیگرانی نیز هستند که تدبیر امور موجودات را بر عهده دارند. اگر کسی در کنار ربوبیت الهی برای خود و سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند کسی که می‌تواند مستقل از خداوند امور را تدبیر کند گرفتار شرک شده است.
- ۱۲۲- درخواست از اولیای الهی برای اجابت خواسته‌ها زمانی شرک محسوب می‌شود که توانایی آنان را از خود آن‌ها و مستقل از خدا بدانیم اما اگر این توانایی را صرفاً از خدا و انجام آن را با درخواست اولیا از خداوند و به اذن خدا بدانیم عین توحید است.
- ۱۲۳- خیر این توانایی تنها به زمان حیات دنیوی پیامبر اختصاص ندارد و پس از رحلت ایشان نیز استمرار دارد به عبارت دیگر روح مطهر رسول خدا (ص) پس از رحلت زنده است و می‌تواند به انسان‌ها یاری برساند.
- ۱۲۴- با گفتن جمله لا اله الا الله انسان دست از شرک و بت‌پرستی برمی‌دارد و به خدای یگانه ایمان می‌آورد و تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می‌شود و دفاع از حقوق او بر دیگر مسلمانان واجب می‌گردد و در زمره برادران و خواهران دینی قرار می‌گیرد.
- ۱۲۵- کسانی که اختیار سود و زیان خود را ندارند و پیشنهاد قرآن این است که کور و بینا و تاریکی‌ها با نور برابر نیستند.
- ۱۲۶- ایشان از مشرکان خواستند با گفتن جمله لا اله الا الله دست از شرک و بت‌پرستی بردارند و به خدای یگانه ایمان آورند.

ز

- ۱۲۷- اعتقاد به خدای یگانه یعنی خدای بی‌همتا که شریکی ندارد.
- ۱۲۸- شریک قرار دادن برای خدا
- ۱۲۹- هرکس معتقد باشد خداوند شریک دارد مشرک است.
- ۱۳۰- خداوند تنها مبدأ و خالق جهان است و همه موجودات مخلوق او هستند و در آفرینش شریک ندارد.
- ۱۳۱- چون خداوند تنها خالق جهان است پس تنها مالک جهان نیز هست
- ۱۳۲- هرکس مالک چیزی باشد حق تصرف و تغییر در آن چیز را دارد اما دیگران بدون اجازه وی نمی‌توانند در آن تصرف یا از آن استفاده کنند.

- ۱۳۳- رب به معنای مالک و صاحب اختیاری است که تدبیر و پرورش مخلوق به دست اوست هرکس خالق و مالک و ولی چیزی باشد می‌تواند آن را تدبیر کرده و پرورش دهد از آنجا که خداوند تنها خالق مالک و ولی جهان است تنها رب هستی نیز می‌باشد.
- ۱۳۴- اگر کسی معتقد باشد که این جهان را چند خالق آفریده‌اند گرفتار شرک در خالقیت شده است.
- ۱۳۵- اعتقاد به اینکه علاوه بر خداوند و در کنار او دیگران هم مالک بخشی از جهان هستند اگر کسی معتقد به شرک در خالقیت باشد معتقد به شرکت در مالکیت نیز خواهد بود.
- ۱۳۶- اعتقاد به اینکه علاوه بر خداوند و در کنار او دیگرانی نیز هستند که تدبیر امور موجودات را بر عهده دارند اگر کسی در کنار ربوبیت الهی برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه‌ای باز کند و گمان کند که کسی می‌تواند مستقل از خداوند امور را تدبیر کند گرفتار شرک شده است.
- ۱۳۷- پیروان این جریان فکری خشک و غیرعقلانی با تفکر غلطی که درباره توحید و شرک دارند هر مسلمانی را که مانند آن‌ها نمی‌اندیشد مشرک و کافر می‌خوانند و گاه کشتن او را واجب می‌شمارند. پیروان این جریان می‌گویند توسل به پیامبران و معصومین شرک است طلب دعا و شفیع قرار دادن دیگران برای اینکه خدا انسان را ببخشد شرک است و همچنین معتقدند این‌گونه افراد کافر هستند و مسلمان محسوب نمی‌شوند.
- ۱۳۸- اعتقاد به اینکه علاوه بر خداوند و در کنار او دیگرانی نیز هستند که سرپرستی جهان را بر عهده دارند و خودشان حق تصرف در جهان را دارا می‌باشند.

ح

- ۱۳۹- الف) پس از پذیرش بی‌همتایی خداوند (خالقیت) ما به مالکیت می‌رسیم و عدم پذیرش آن منجر به شرک در مالکیت می‌شود.
- ۱۴۰- ب) واگذاری ولایت الهی بر انسان شرک است
- ۱۴۱- الف
- ۱۴۲- ب
- ۱۴۳- الف
- ۱۴۴- ب
- ۱۴۵- ب
- ۱۴۶- الف

● درس سوم: توحید و سبک زندگی

گلبنگ سربلندی بر آسمان توان زد

بر آستان جانان گر سر توان نهادن

پیام این بیت:

بیانگر توحید عملی بعد فردی است - و ثمره و نتیجه آن

انتخاب سبک زندگی

- ۱ وقتی برای خرید یک کالا به بازار می‌رویم معمولاً با رسیدن به اولین مغازه و دیدن اولین نمونه دست به خرید نمی‌زنیم بلکه با جست‌وجو بهترین‌ها را انتخاب می‌کنیم.
- ۲ امروزه در بازار **سبک زندگی** سبک‌های گوناگونی از زیستن تبلیغ می‌شود که ما باید از میان آنها **بهترین را انتخاب** کنیم.
- ۳ **انتخاب** هر یک از این سبک‌ها مسیر زندگی ما را تغییر می‌دهد و **سرنوشت دنیا و آخرت** ما را رقم می‌زند.
- ۴ وقتی برای خرید یک کالا آن‌چنان دقت و حساسیتی به خرج می‌دهیم پس باید این **انتخاب مهم** براساس **فکر و به دور از احساسات** باشد و **دلیلی محکم و عقل‌پسند** از آن حمایت کند.

- ۵ خوب است بدانیم که هر سبکی از زندگی
- ریشه در اندیشه‌های خاصی دارد.
- و از جهان‌بینی ویژه‌ای سرچشمه می‌گیرد.

شناخت آن ریشه‌ها کمک فراوانی به تصمیم‌گیری درست ما خواهد کرد.

- ۶ **زندگی توحیدی** نیز شیوه‌ای از زندگی است که **ریشه در جهان‌بینی توحیدی** دارد. در این درس می‌خواهیم به این پرسش پاسخ دهیم که **ایمان به خداوند** به عنوان **خالق و پروردگار** جهان چه سبکی از زندگی را به دنبال می‌آورد و در مقابل آن کدام سبک از زندگی قرار می‌گیرد.

یادآوری

- ۱ افکار و اعتقادات هر فرد **مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای اوست.**
- الف: اگر کسی پذیرفت و ایمان پیدا کرد که سعادت بشر در کسب ثروت است و انسان فقط با لذات مادی خوشبخت می‌شود و به طور طبیعی زندگی خود را صرف رسیدن به همین هدف می‌کند.
- ب: اگر کسی چنین اندیشید و واقعاً معتقد شد که دانش و آگاهی بزرگترین کمال انسان است و هیچ امر دیگری با آن قابل مقایسه نیست، عمر خود را به کسب علم خواهد گذراند و در همین راه تلاش خواهد کرد.
- مثلاً: ۲
- ۳ پس هر فردی متناسب با اعتقادات خویش مسیر زندگی خود را انتخاب و بر همان اساس رفتار خواهد کرد.

بازتاب توحید در زندگی

● انسانی که خداوند را به عنوان تنها خالق جهان پذیرفته است و ایمان دارد که او پروردگار هستی است.

در نتیجه:

● در عمل رفتاری متناسب با این اعتقاد خواهد داشت و جهت زندگی خود را خدا قرار خواهد داد. چنین انسانی در مسیر توحید عملی حرکت می‌کند.

مثال:

● جعفر بن ابی طالب در حضور نجاشی پادشاه حبشه اثرات پذیرش این اعتقاد را این گونه توصیف کرده است: ما قبلاً قومی جاهل بودیم و بت می‌پرستیدیم. مردار می‌خوردیم، مرتکب زشتی‌ها می‌شدیم، پیوند خویشاوندی را قطع می‌کردیم، بی‌پناه را پناه نمی‌دادیم و قوی ضعیف را می‌بلعید.

این چنین بودیم تا اینکه خداوند از میان ما پیامبری مبعوث فرمود که

- خانواده‌اش را می‌شناسیم
- و به صداقت و امانت‌داری و عفتش ایمان داریم.

- ۱ به خدا فراخواند که او را (یگانه بدانیم، عبادت کنیم و آنچه را که خود و پدرانمان می‌پرستیدیم، کنار بگذاریم چیزی را شریک او قرار ندهیم. (دعوت به توحید)
- ۲ او ما را به عدل، احسان - راستی درستی امانت‌داری و نیکی نسبت به خویشان و همسایگان دعوت کرد و از خوردن مال یتیم و ارتکاب فحشا و منکر و دروغ نهی کرد (اخلاقیات)
- ۳ دستور داد نماز را به پا داریم، زکات بپردازیم و ماه رمضان را روزه بگیریم (عبادات)

ما نیز او را تصدیق کرده و به او ایمان آوردیم و از او پیروی کردیم.

البتّه از آنجا که ایمان همه افراد یکسان نیست و دارای شدت و ضعف است، میزان تأثیرگذاری این اعتقاد بستگی به درجه‌ی ایمان افراد به توحید و یکتاپرستی دارد. هر چه ایمان قوی‌تر باشد، تأثیر عملی آن در زندگی بیشتر و هر چه ضعیف‌تر باشد، تأثیر آن کمتر خواهد بود.

تدبر در قرآن

إن الله ربی و ربکم فاعبدوه هذا صراط مستقیم.

همانا خداوند پروردگار من و پروردگار شماست پس او را بندگی کنید که این راه راست و درست است.

پیام آیه:

- ۱ **إن الله ربی و ربکم:** توحید در ربوبیت
- ۲ **فاعبدوه:** توحید عملی
- ۳ **هذا صراط مستقیم:** عبادت خدا و توحید عملی - راه درست زندگی
- ۴ زندگی توحیدی (فاعبدوه هذا صراط مستقیم) شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در جهان‌بینی توحیدی (إن الله ربی و ربکم) دارد.
- ۵ چرا تنها خداوند را باید عبادت کرد؟ چون او پروردگار همه است.
- ۶ چرا خداوند بندگی خود را راه راست و درست زندگی بیان کرده است؟ زیرا انسان در سایه‌ی بندگی خدا جهت‌گیری زندگیش سمت و سوی الهی پیدا می‌کند.

توحید عملی دارای دو بعد فردی و اجتماعی است که به تبیین هر یک می‌پردازیم:

الف: بعد فردی توحید عملی و ثمرات آن

- ۱ هر کسی در زندگی خود از **فرمان‌های خدا اطاعت** کند، گام در مسیر توحید عملی گذاشته است.
- ۲ چنین فردی می‌کوشد تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود را در جهت **خواست و رضایت الهی** قرار دهد.
- ۳ مثلاً در انتخاب همسر، شغل، دوست، در چگونگی تحصیل، تفریح، ورزش و حتی در انتخاب نوع پوشش و به طور کلی در تمام **برنامه‌های روزانه‌ی خود** خدا را در نظر می‌گیرد و تلاش می‌کند از دایره فرمانهای او خارج نشود.
- ۴ از نظر انسان موحد هیچ حادثه‌ای **بی‌حکمت** نیست؛ گرچه حکمت آن را نداند.
- ۵ از **همین رو** موحد واقعی همواره انسانی امیدوار است، در مقابل **سختی‌ها و مشکلات** صبور و استوار است و آنها را زمینه‌ی موفقیت‌های آینده‌اش قرار می‌دهد.
- ۶ باور دارد که **دشواری‌های زندگی نشانه‌ی بی‌مهری** خداوند نیست؛ بلکه بستری برای رشد و شکوفایی اوست.

سر ارادت ما و آستان حضرت دوست که هر چه بر سر ما می‌رود ارادت اوست

(این بیت با توضیحات شماره ۴-۵-۶ در قسمت بالای شعر مطابقت دارد)

نظیر دوست ندیدم اگر چه از مه و مهر نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست

(این بیت با آیه و لم یکن له کفواً احد مطابقت دارد)

ثمرات تحقق بعد فردی توحید عملی

- ۱ انسان موحد چون زندگی خود را براساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست، شخصیتی ثابت و پایدار دارد و برخوردار از آرامش روحی است.
- ۲ انسان موحد موجودات جهان را مخلوق خدا می‌بیند و می‌داند که خداوند او را در برابرشان مسئول قرار داده است.
- ۳ بر همین اساس امام علی (ع) به مردم زمان خود و همه‌ی مردمی که به خدا ایمان دارند، می‌فرماید:

تقوای الهی
پیشه کنید:

● هم در مورد بندگان خدا هم در مورد شهرها و آبادی‌ها
● چرا که شما در برابر همه اینها حتی سرزمین‌ها و چهارپایان مسئولید خدا را اطاعت کنید و از عصیان او بپرهیزید.

شرک عملی بعد فردی و ثمرات آن

- ۱ در مقابل اگر کسی دل به هوای نفس (بت درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد و اوامر او را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد.
- ۲ یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها (بت‌های بیرون) برآید، چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است.

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا

آیا دیدی آن کسی را که هوای نفس خود را معبود خود گرفت آیا تو ضامن او می‌باشی (و به دفاع از او برمی‌خیزی؟)

پیام: من اتخذ الهه هواه (کسی که هوای نفس خود را معبود خود گرفت)

در نتیجه: (افانت تکون علیه وکیلا) آیا پیامبر تو می‌توانی ضامن او باشی (ثمره‌ی شرک عملی بعد فردی)

ثمرات شرک عملی بعد فردی

- ۱ تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی
۲ فرمان‌پذیری از طاغوت
- باعث می‌شود ← شخص درونی **ناآرام و شخصیتی** ناپایدار داشته باشد.

زیرا:
 • از یک سو هوای نفس وی هر روز **خواسته‌ی جدیدی** جلوی روی او قرار می‌دهد.
 • و از سوی دیگر قدرت‌های مادی که هر روز رنگ عوض می‌کنند و او را به **بردگی جدیدی** می‌کشانند.

تدبر در قرآن

با توجه به آیه‌ی زیر به سؤالات پاسخ دهید:

و من الناس من یعبد الله علی حرف
 از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای (تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی) عبادت و بندگی می‌کند.
 فان اصابه خیر اطمان به
 پس اگر خیری به او رسد دلش به آن آرام می‌گیرد.
 و ان اصابته فتنه انقلب علی وجهه
 و اگر بلایی به او رسد از خدا رویگردان می‌شود.
 (تا این قسمت آیه شرک عملی بعد فردی است)
 خَسِرَ الدنیا و الآخرة ذلک هو الخسران المبین
 او در دنیا و آخرت (هر دو) زیان می‌بیند این همان زیان آشکار است (ثمره‌ی شرک عملی بعد فردی)

پیام:

- این آیه اشاره به کسانی است که خداوند را از روی تردید می‌پرستند که ثمره‌ی این شرک عملی بعد فردی آن است که اینان در دنیا و آخرت هر دو زیان می‌بینند که این همان زیان آشکار است.
- پرستشی که از روی ایمان باشد، با پرستشی که از روی تردید باشد، چه تفاوتی دارد؟
 پرستشی که از روی ایمان باشد، پرستشی ثابت و پایدار است. یعنی در همه حال به یاد خداست؛ اما پرستشی که از روی تردید باشد، سطحی است. یعنی وقتی خیری به او برسد خدا را عبادت می‌کند؛ ولی هنگام سختی از خدا روی گردان می‌شود.
- چرا برخی انسان‌ها در برابر هر خیر و شری که به آنها می‌رسد، دوروش متفاوت پیش می‌گیرند؟ این رفتار به ایمان انسان‌ها برمی‌گردد. کسی که ایمانش واقعی نیست، این ایمان در متن زندگی وارد نمی‌شود؛ اما انسان مؤمن چون دل به خدا سپرده در هر شرایطی دست از پرستش خدا برنمی‌دارد.

بعد اجتماعی توحید عملی و ثمرات آن

- بعد اجتماعی توحید به معنای قرارگرفتن همه **ارکان یک جامعه** در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست.
- مهم‌ترین رکن یک جامعه **حکومت** آن است.

- الف:** حاکم آن براساس **قوانین الهی** به حکومت رسیده باشد.
- ۲ وقتی یک جامعه توحیدی است که **ب:** همان شرایطی را که **خداوند برای حاکم تعیین کرده است**، دارا باشد و بکوشد قوانین الهی را در جامعه به اجرا درآورد.

ثمرات توحید عملی بعد اجتماعی

- ۱ یک جامعه علاوه بر رکن سیاسی دارای ارکان دیگری مانند اقتصاد و فرهنگ نیز هست.
- ۲ جامعه‌ای که در مسیر توحید اجتماعی حرکت می‌کند، **اقتصاد و فرهنگ** و سایر ابعاد و ارکان آن نیز به سوی **اجرای فرمان‌های خدای یگانه** پیش می‌رود و به صورت جامعه‌ای **عدالت گستر** در می‌آید.
- ۳ جامعه‌ی توحیدی حکومت کسانی را که خداوند به آن‌ها حق حکومت نداده است، نمی‌پذیرد.
- ۴ با آنان که نسبت به خداوند و مسلمانان دشمنی می‌ورزند، دوستی نمی‌کند.
- ۵ با ظالمان مبارزه می‌کند.
- ۶ بنا به فرمان خداوند از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کند و به این سخن خداوند گوش فرا می‌دهد که فرموده:

یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا عدوی و عدوکم اولیاء تلقون الیهم بالمودة
ای کسانی که ایمان آورده‌اید دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید (به گونه‌ای که) با آنان مهربانی کنید
و قد کفروا بما جاءکم من الحق
حال آنکه آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند

پیام آیه:

- ۱ ثمره‌ی توحید عملی بعد اجتماعی
- ۲ وظیفه‌ی اجتماعی مؤمنان این است که نباید با دشمنان خداوند و با دشمنان خودشان رابطه‌ی دوستی برقرار کنند.
- ۳ علت عدم دوستی این است که آنان به دین حقی که برای شما آمده است کفر ورزیده‌اند.

ارتباط دو سوبه توحید فردی و اجتماعی

میان بعد فردی و بعد اجتماعی توحید **رابطه‌ی متقابل** وجود دارد.
هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند [**ارکان جامعه** بیشتر رنگ توحیدی به خود می‌گیرد.
همانطور که هر قدر نهادهای اجتماعی در خدمت اجرای قوانین الهی باشد]
• زمینه برای رشد انسان‌ها
• و حرکت به سوی **خداوند و زندگی** موحدانه آسانتر می‌گردد.

بعد اجتماعی شرک عملی

- ۱ اگر قرار باشد همه فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند.
- ۲ تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند.
- ۳ اهل ایثار و تعاون و خیررساندن به دیگران نباشند.

ثمرات شرک عملی بعد اجتماعی

در این صورت:

- ۱ تفرقه و تضاد جامعه را فرا می‌گیرد.
- ۲ امکان رشد و تعالی از بین می‌رود.
- ۳ در چنین جامعه‌ای روزبه‌روز انسان‌های سمتگر قدرت بیشتری پیدا می‌کنند.
- ۴ دیگران را در خدمت امیال خود به کار می‌گیرند.
- ۵ در نتیجه دیگر سخنی از حاکمیت خداوند و فرمان‌های او نیست؛ بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورهای اوست.

توحید و شرک در جهان امروز

توحید روح و محور زندگی دینی و شرک روح و محور زندگی ضددینی است.

- می‌خواهیم ببینیم زندگی انسان عصر حاضر تا چه اندازه توحیدی است و کدام یک از مراتب توحید در آن بیشتر مورد غفلت قرار گرفته است. منظور ما از انسان عصر حاضر تمام افراد جامعه نیست؛ بلکه **جو حاکم بر اکثریت افراد است نه تک‌تک افراد**.
- می‌دانیم که جوامع بشری امروز از **نظر صنعت و فناوری** پیشرفت فراوانی کرده‌اند و این جوامع را نمی‌توان از این جهت با جوامع گذشته مقایسه کرد. هم‌چنین انسان امروز کمتر از بت‌پرستان قبل از اسلام که بیش از ۳۶۰ بت می‌پرستیدند به دنبال این قبیل بت‌پرستی‌هاست.
- بنابراین جای طرح این سوال هست که آیا انسان و جوامع بشری به سوی زندگی توحیدی حرکت می‌کنند؟
- در ابتدا به نظر می‌رسد که امروزه کمتر کسی گرفتار شرک باشد و از این جهت نیز بشر در مسیر پیشرفت می‌باشد؛ اما یک واقعیت تلخ در اینجا وجود دارد و آن این است که: گرچه شرک در قالب بت و مانند آن در میان بیشتر جوامع امروزی وجود ندارد، اما انواع دیگری از شرک که بسیار پیچیده‌تر از شرک قدیم است در میان بشر به چشم می‌خورد که خوب است به آنها توجه کنیم و برای دوری از آنها تلاش نماییم.

شرک عملی بعد اجتماعی عصر جدید

- ۱ امروزه بسیاری از انسان‌ها جهان خلقت را ملک خود تلقی می‌کنند (**شرک در مالکیت**) و بدون توجه به نظر مالک حقیقی آن یعنی خدا هر گونه که بخواهند در این جهان تصرف می‌کنند (**شرک در ولایت**).
- ۲ این افراد و جوامع در واقع خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده (**شرک در ربوبیت**) جهان می‌پندارند. که از جمله پیامدهای آن **تخریب محیط زیست، آلوده شدن طبیعت، پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند** و مانند آنهاست.
- ۳ برخی از این انسان‌ها مانند **فرعون که «انا ربکم الاعلی»** می‌گفت و خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی می‌کرد، خود را **مالک دیگر جوامع می‌پندارند** و برای آنها تصمیم‌گیری می‌کنند.

شرک عملی بعد فردی عصر جدید

- ۱ بسیاری از انسان‌ها چنان به **امور دنیوی** سرگرم شده‌اند که خدا را فراموش کرده و خداوند در قلب آنها جایگاهی ندارد.
- ۲ **زینت دنیا و لذات و شهوات** چنان در دلشان فزونی یافته که جایی برای خلوت انس با خدا و درک معنویت نیایش با پروردگار باقی نگذاشته است.
- ۳ گویی **هوی و هوس** و آنچه و آن کس که آنان را به هوس‌هایشان می‌رساند. بت و معبودشان شده و آنها را همچون خدا می‌پرستند و از ابزارهای جدید مانند سینما، تلویزیون، ماهواره، اینترنت و سایر رسانه‌ها در این راه بهره می‌گیرند.
- ۴ **اینان یکسره از خدا و آخرت غافل شده‌اند.**

اندیشه و تحقیق

آیا می‌توان تنها به جنبه فردی توحید عملی معتقد بود، ولی جنبه اجتماعی آن را قبول نداشت؟ خیر. میان بعد فردی و اجتماعی توحید رابطه‌ی متقابل وجود دارد. وقتی که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند، ارکان جامعه رنگ توحیدی به خود می‌گیرد و هر قدر نهادهای اجتماعی در خدمت اجرای قوانین الهی باشد، زمینه برای رشد انسان‌ها و حرکت به سوی خداوند و زندگی موحدانه آسانتر می‌گردد.

ردیف	سؤالات درس سوم (توحید و سبک زندگی)
الف) آیات قرآن و احادیث	
۱۴۷	با توجه به آیه شریفه « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ » به موارد زیر پاسخ دهید: الف) ترجمه ب) این آیه شریفه به کدام بعد از ابعاد توحید عملی اشاره دارد؟ ج) آیه خطاب به چه کسانی است؟ د) چرا نباید مؤمنان با دشمنان خود و دشمنان خدا دوستی کنند؟ ه) جامعه موحد باید با چه کسانی دوستی نکند و چه نوع حکومتی را نپذیرد؟
۱۴۸	با توجه به آیه شریفه « إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ » به سؤالات زیر پاسخ دهید: الف) ترجمه آیه شریفه: ب) چرا تنها باید خداوند را عبادت کرد؟ ج) چرا خداوند بندگی خود را راه راست و درست زندگی بیان کرده است؟ د) نتیجه اعتقاد به توحید در ربوبیت چیست؟ ه) راه درست زندگی کدام است؟ و) انواع توحید را در این عبارت قرآنی تعیین نمایید.
۱۴۹	با توجه به آیه شریفه « وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَيَّ وَجْهَهُ خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ » به سؤالات ذیل پاسخ دهید. الف) به عبادت چه کسانی اشاره دارد؟ ب) پرستشی که از روی ایمان باشد با پرستشی که از روی تردید باشد چه تفاوتی دارد؟ ج) چرا برخی انسان‌ها در برابر هر خیر و شری که به آن‌ها می‌رسد دو روش متفاوت پیش می‌گیرند؟ د) چه کسانی مشمول زیان در دنیا و آخرت می‌شوند. ه) کسانی که از روی تردید خدا را می‌پرستند چه عاقبتی دارند؟ و) آیه شریفه را ترجمه نمایید.
۱۵۰	با توجه به آیه شریفه « أَرَأَيْتَ مِنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا » به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) ترجمه نمایید ب) به شرک چه کسانی اشاره می‌کند؟ ج) بیانگر کدام نوع از شرک است؟ د) پیامبر اکرم ضامن چه کسانی نیستند؟ ه) کسی که هوای نفس خود را معبود قرار می‌دهد چه پیامدی دارد؟
۱۵۱	اینکه امام علی (ع) می‌فرمایند خدا را اطاعت کنید و از عصیان او بپرهیزید درباره کدام مرتبه توحید است؟
۱۵۲	بنا به توصیه امام علی (ع) رعایت تقوای الهی درباره چه موضوعاتی است؟
۱۵۳	اینکه فرعون می‌گفت « أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى » دچار چه نوع شرکی شده بود؟
ب) صحیح / غلط	
۱۵۴	توحید محور و روح زندگی دینی و شرک محور و روح زندگی غیر دینی است.
۱۵۵	بسیاری از انسان‌ها چنان به امور دنیوی سرگرم شده‌اند که خدا را کاملاً انکار می‌کنند و دیگر خداوند در قلب آن‌ها جایگاهی ندارد.
۱۵۶	برخی از انسان‌ها مانند فرعون که « أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى » می‌گفت و خود را پروردگار بزرگ جهان معرفی می‌کرد.

ردیف	سؤالات درس سوم (توحید و سبک زندگی)
۱۵۷	امروزه بسیاری از انسان‌ها خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده جهان می‌پندارند.
۱۵۸	میان بعد فردی و بعد اجتماعی توحید رابطه متقابل وجود دارد.
۱۵۹	در جامعه شرک‌آمیز دیگر سخنی از حاکمیت خداوند و فرمان‌های او نیست بلکه سخن از هوای نفس و خودخواهی‌هاست.
۱۶۰	در جامعه توحیدی حکومت کسانی که خداوند به آن‌ها حق حکومت نداده است نمی‌پذیرد.
۱۶۱	بعد اجتماعی توحید به معنای قرار گرفتن افراد جامعه در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست.
۱۶۲	تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت باعث می‌شود شخص درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد.
۱۶۳	شرک عملی بعد اجتماعی به این معناست که همه فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند و تنها منافع خود را محور فعالیت‌هایشان قرار دهند.
۱۶۴	انسان موحد چون زندگی خود را بر اساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست شخصیتی ثابت و پایدار دارد و برخوردار از آرامش روحی است.
۱۶۵	از نظر انسان موحد هیچ حادثه‌ای در عالم بی حکمت نیست ولی باید حکمت امور را بداند.
۱۶۶	هر فردی متناسب با اعتقادات خویش مسیر زندگی خود را انتخاب و بر همان اساس رفتار خواهد کرد.
۱۶۷	افکار و ایمان هر فرد مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای اوست.
۱۶۸	هر سبکی از زندگی ریشه در اندیشه‌های خاصی داشته و از جهان‌بینی ویژه‌ای سرچشمه می‌گیرد.
۱۶۹	جهان‌بینی توحیدی ریشه در زندگی توحیدی دارد.
۱۷۰	میزان تأثیرگذاری ایمان در زندگی برای هر فرد با ایمانی یکسان است.
۱۷۱	اگر کسی دل به هوای نفس (بت درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد گرفتار شرک عملی بعد فردی شده است.
۱۷۲	مهم‌ترین رکن یک جامعه حکومت آن است که باید در مسیر توحید عملی قرار گیرد.
۱۷۳	امروزه شرک به صورت بت‌پرستی در غالب کشورها وجود دارد.
۱۷۴	شرک در جوامع امروزی ساده‌تر از جوامع ابتدایی می‌باشد.
۱۷۵	انسان موحد باور دارد که دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست.
ج) جای خالی	
۱۷۶	زندگی توحیدی نیز شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در دارد.
۱۷۷	هر سبکی از زندگی ریشه در داشته و از ویژه‌ای سرچشمه می‌گیرد.
۱۷۸	افکار و اعتقادات هر فرد مهم‌ترین عامل در تعیین اوست.
۱۷۹	هر فردی متناسب با اعتقادات خویش مسیر زندگی خود را و بر همان اساس خواهد کرد.
۱۸۰	انسان که خداوند را به‌عنوان تنها خالق جهان پذیرفته است و ایمان دارد که او پروردگار هستی است رفتاری متناسب با این اعتقاد خواهد داشت چنین انسانی در مسیر حرکت می‌کند.
۱۸۱	هر کسی در زندگی خود از اطاعت کند گام در مسیر توحید گذاشته است.
۱۸۲	انسان موحد باور دارد که دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست بلکه بستری اوست.

ردیف	سؤالات درس سوم (توحید و سبک زندگی)
۱۸۳	انسان موحد چون زندگی خود را بر اساس تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست دارد.
۱۸۴	انسان موحد را مخلوق خدا می‌بیند و می‌داند که خداوند او را در برابرشان قرار داده است.
۱۸۵	هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کند نیز بیشتر به خود می‌گیرد.
۱۸۶	امروزه بسیاری از انسان‌ها بدون توجه به نظر یعنی خدا هر آنگونه که بخواهند در این جهان می‌کنند.
۱۸۷	وقتی یک نظام اجتماعی است که حاکم و زمامدار آن بر اساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد.
۱۸۸	میزان تأثیرگذاری ایمان در افراد بستگی به درجه آن‌ها دارد.
۱۸۹	از نظر انسان موحد تمام حوادث عالم دارای است از همین رو موحد واقعی همواره انسانی است.
۱۹۰	توحید عملی دارای دو بعد و است.
۱۹۱	جامعه توحیدی با ظالمان مبارزه می‌کند و بنا به فرمان خداوند از حمایت می‌کند.
۱۹۲	بعد اجتماعی توحید به معنای قرار گرفتن همه نهادها و ارکان یک جامعه یا نظام اجتماعی در جهت و از اوست.
د) سؤالات پاسخ کوتاه	
۱۹۳	اگر قرار باشد عده‌ای فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند و تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند یعنی دچار چه نوع شرکی شده‌اند؟
۱۹۴	نتیجه شرک عملی بعد اجتماعی چیست؟
۱۹۵	از چه منبعی می‌توان معیارهای ثابت شرک و بت‌پرستی و توحید را دریافت کرد؟
۱۹۶	چرا انسان موحد همواره انسانی امیدوار است؟
۱۹۷	توحید و شرک روح و محور چه نوع زندگی است؟
۱۹۸	فرعون با بیان «أَنَا رَبِّكُمُ الْأَعْلَى» چه ادعایی داشت؟
۱۹۹	چرا انسان موحد شخصیتی ثابت و پایدار دارد و برخوردار از آرامش روحی است؟
۲۰۰	چه عاملی باعث می‌شود شخص درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد؟
۲۰۱	دیدگاه انسان موحد نسبت به دشواری‌های زندگی چیست؟
۲۰۲	جهان‌بینی توحیدی ریشه چیست؟
۲۰۳	انتخاب بهترین سبک زندگی باید بر چه اساسی تحقق یابد؟
۲۰۴	مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای هرکسی چیست؟
۲۰۵	چگونه انسان می‌تواند در مسیر توحید عملی گام بردارد؟
۲۰۶	میان بعد فردی و بعد اجتماعی توحید چه نوع رابطه‌ای وجود دارد؟
۲۰۷	توحید عملی بعد اجتماعی یعنی چه؟
۲۰۸	در چه صورتی ارکان جامعه بیشتر رنگ توحیدی به خود می‌گیرد؟
۲۰۹	در چه صورتی زمینه برای رشد انسان‌ها و حرکت به سوی خداوند و زندگی موحدانه آسان‌تر می‌گردد؟

ردیف	سؤالات درس سوم (توحید و سبک زندگی)																
۲۱۰	واکنش انسان موحد نسبت به تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود چیست؟																
۲۱۱	از پیامدهای شرک عملی بعد اجتماعی عصر جدید چیست؟																
۲۱۲	اگر کسی در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها برآید گرفتار چه نوع شرکی شده است؟																
۲۱۳	پیامد داشتن ایمان قوی چیست؟																
ه) کشف ارتباط																	
۲۱۴	هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد (توجه داشته باشید که یک مورد در سمت چپ اضافی است)																
	<table border="1"> <tr> <td>الف) مهم‌ترین رکن یک جامعه</td><td>۱- دین</td></tr> <tr> <td>ب) سخن از حاکمیت طاغوت و دستورات او</td><td>۲- توحید عملی بعد فردی</td></tr> <tr> <td>ج) هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند ارکان جامعه رنگ توحیدی می‌گیرد</td><td>۳- توحید عملی</td></tr> <tr> <td>د) خدا را اطاعت کنید و از عصیان او بپرهیزید</td><td>۴- شرک عملی بعد فردی</td></tr> <tr> <td>ز) اطاعت همه جانبه از خدا و عدالت‌گستری</td><td>۵- جامعه توحیدی</td></tr> <tr> <td>و) بازتاب توحید در خالقیت و ربوبیت</td><td>۶- ارتباط دو سویه توحید فردی و اجتماعی</td></tr> <tr> <td>ه) آیا دیدی آن کسی که هوای نفس خود را معبود خود گرفت آیا تو ضامن او می‌باشی</td><td>۷- شرک عملی بعد اجتماعی</td></tr> <tr> <td></td><td>۸- حکومت</td></tr> </table>	الف) مهم‌ترین رکن یک جامعه	۱- دین	ب) سخن از حاکمیت طاغوت و دستورات او	۲- توحید عملی بعد فردی	ج) هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند ارکان جامعه رنگ توحیدی می‌گیرد	۳- توحید عملی	د) خدا را اطاعت کنید و از عصیان او بپرهیزید	۴- شرک عملی بعد فردی	ز) اطاعت همه جانبه از خدا و عدالت‌گستری	۵- جامعه توحیدی	و) بازتاب توحید در خالقیت و ربوبیت	۶- ارتباط دو سویه توحید فردی و اجتماعی	ه) آیا دیدی آن کسی که هوای نفس خود را معبود خود گرفت آیا تو ضامن او می‌باشی	۷- شرک عملی بعد اجتماعی		۸- حکومت
الف) مهم‌ترین رکن یک جامعه	۱- دین																
ب) سخن از حاکمیت طاغوت و دستورات او	۲- توحید عملی بعد فردی																
ج) هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند ارکان جامعه رنگ توحیدی می‌گیرد	۳- توحید عملی																
د) خدا را اطاعت کنید و از عصیان او بپرهیزید	۴- شرک عملی بعد فردی																
ز) اطاعت همه جانبه از خدا و عدالت‌گستری	۵- جامعه توحیدی																
و) بازتاب توحید در خالقیت و ربوبیت	۶- ارتباط دو سویه توحید فردی و اجتماعی																
ه) آیا دیدی آن کسی که هوای نفس خود را معبود خود گرفت آیا تو ضامن او می‌باشی	۷- شرک عملی بعد اجتماعی																
	۸- حکومت																
و) سؤالات پاسخ بلند																	
۲۱۵	در عصر جدید شرک و بت‌پرستی بعد فردی چگونه است؟																
۲۱۶	در چه صورتی در جامعه سخنی از حاکمیت خداوند و فرمان‌هایش نیست بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورات اوست؟																
۲۱۷	چگونه یک انسان گرفتار شرک عملی بعد فردی می‌شود؟																
۲۱۸	ویژگی‌های انسان موحد چیست؟																
۲۱۹	پیامدهای حاصل از توحید عملی بعد اجتماعی چیست؟																
۲۲۰	چرا در عصر حاضر بسیاری از انسان‌ها در عین حال که توحید را پذیرفته‌اند یکسره از خدا و آخرت غافل شده‌اند؟																
۲۲۱	پیامدهای شرک عملی بعد اجتماعی عصر جدید کدام است؟																
۲۲۲	در چه صورت یک نظام اجتماعی توحیدی است؟																
۲۲۳	پیامدهای حاصل از شرک عملی بعد فردی چیست؟																
۲۲۴	جعفر بن ابی طالب در حضور نجاشی پادشاه حبشه اثرات پذیرش توحید عملی را چگونه توصیف می‌کند؟																
۲۲۵	رابطه ایمان و تأثیر آن در زندگی هر فرد چگونه می‌باشد؟																

ردیف	سؤالات درس سوم (توحید و سبک زندگی)
ز) تعریف مفاهیم	
۲۲۶	توحید عملی
۲۲۷	توحید عملی بعد فردی
۲۲۸	توحید عملی بعد اجتماعی
۲۲۹	شرک عملی بعد اجتماعی
۲۳۰	انسان موحد
ح) سؤالات دوگزینه‌ای	
۲۳۱	کدام مورد مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای هر فرد است؟ ☐ الف) اعمال و گرایش‌ها ☐ ب) افکار و اعتقادات
۲۳۲	از عبارت «أَفَانتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكَيْلًا» کدام مفهوم دریافت می‌شود؟ ☐ الف) کسی که هوای نفس خود را معبود قرار داده دچار شرک عملی شده است. ☐ ب) کسی که از نفس لوامه پیروی کند و از دستورات او اطاعت نماید گام در مسیر شرک عملی نهاده است.
۲۳۳	با توجه به آیات قرآن «کفر به دین حق» علت کدام رفتار است؟ ☐ الف) لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّيَّ وَ عَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ ☐ ب) أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ
۲۳۴	با توجه به آیات سوره مبارکه حج قرآن چه افرادی را خسر الدنیا و آخره می‌داند؟ ☐ الف) أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا ☐ ب) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ
۲۳۵	مفهوم بیت زیر در کدام مورد بیان شده است؟ سر ارادات ما و آستان حضرت دوست که هرچه بر سر ما می‌رود ارادت اوست ☐ الف) از نظر انسان موحد هیچ حادثه‌ای بی حکمت نیست بنابراین انسان موحد همواره امیدوار است. ☐ ب) هرچه ایمان قوی‌تر باشد تأثیر عملی آن در زندگی بیشتر و هرچه ضعیف‌تر باشد تأثیر آن کمتر خواهد بود.
۲۳۶	عبارت قرآنی «ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ» در رابطه با کدام گروه است؟ ☐ الف) شریکانی برای خداوند قرار دادند و از این رو آن را مستحق عبادت دیده‌اند. ☐ ب) ایمان پندارند یعنی به صورت مقطعی خدا را عبادت می‌کنند.
۲۳۷	چرا فردی که مصداق عبارت شریفه «مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ» واقع شده در دام شرک جدید و پیچیده گرفتار گشته است؟ ☐ الف) لذات و شهوات در دلش فزونی یافته است و معنویتش با پروردگار را درک نمی‌کند. ☐ ب) لذات و شهوات در دلش فزونی یافته است و در دنیا خود را مشغول و سرگرم نموده است.
۲۳۸	پیام کدام آیه شریفه بیانگر شرک عملی است و آن‌ها به چه صفت ناپسندی دچار شده‌اند؟ ☐ الف) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ - تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی ☐ ب) لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّيَّ وَ عَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ - تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی

الف

- ۱۵۰- الف) ترجمه: آیا دیدی آن کسی را که هوای نفس خود را معبود خود گرفت آیا تو ضامن او می‌باشی (و به دفاع از او برمی‌خیزی؟)
 ب) به شرک کسانی که هوی و هوس خود را به‌عنوان خدای خود در نظر می‌گیرند.
 ج) شرک عملی بعد فردی
 د) کسانی که هوای نفس (بت درون) را معبود خود قرار می‌دهند.
 هـ) پیامبر (ص) وکیل مدافع و ضامن چنین شخصی نخواهد بود.
 ۱۵۱- توحید عملی بعد فردی
 ۱۵۲- در مورد بندگان خدا - شهرها - آبادی‌ها - چرا که شما در برابر همه این‌ها حتی سرزمین‌ها و چهارپایان مسئولید.
 ۱۵۳- شرک در ربوبیت

ب

- ۱۵۴- غلط (زندگی ضد دینی)
 ۱۵۵- غلط - خدا را فراموش کرده‌اند نه اینکه انکار بکنند.
 ۱۵۶- غلط - پروردگار بزرگ مردم معرفی می‌کرد نه جهان
 ۱۵۷- صحیح
 ۱۵۸- صحیح
 ۱۵۹- غلط - در چنین جامعه‌ای سخن از حاکمیت طاغوت و دستورهای اوست. جمله سخن از «هوای نفس و خودخواهی‌ها» شرک عملی بعد فردی است.
 ۱۶۰- صحیح
 ۱۶۱- غلط (قرار گرفتن ارکان جامعه در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست).
 ۱۶۲- صحیح
 ۱۶۳- غلط (تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند نه فردی)
 ۱۶۴- صحیح
 ۱۶۵- غلط (گرچه حکمت آن را نداند)
 ۱۶۶- صحیح
 ۱۶۷- غلط (افکار و اعتقادات هر فرد)
 ۱۶۸- صحیح
 ۱۶۹- غلط (زندگی توحیدی نیز شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در جهان‌بینی توحیدی دارد).
 ۱۷۰- غلط (میزان تأثیر ایمان به قوت و ضعف ایمانی افراد بستگی دارد)
 ۱۷۱- غلط (فقط هوای نفس ناقص است: هم هوای نفس و هم به دنبال کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها نیز می‌باشد).
 ۱۷۲- صحیح
 ۱۷۳- غلط (امروزه شرک در قالب بت و مانند آن در میان بیشتر جوامع امروزی وجود ندارد)
 ۱۷۴- غلط (شرک امروزه پیچیده‌تر از جوامع قدیم است)
 ۱۷۵- صحیح

ج

- ۱۴۷- الف) ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید به‌گونه‌ای که با آنان مهربانی کنید حال آنکه آنان به دین حقی که برای شما آمده است کفر ورزیده‌اند
 ب) این آیه به بعد اجتماعی توحید عملی اشاره می‌کند.
 ج) خطاب به اهل ایمان است.
 د) چون دشمنان به دین حق که برای مؤمنان آمده است کفر ورزیده‌اند.
 هـ) جامعه توحیدی حکومت کسانی را که خداوند به آن‌ها حق حکومت نداده است نمی‌پذیرد با آنان که نسبت به خداوند و مسلمانان دشمنی می‌ورزند دوستی نمی‌کند با ظالمان مبارزه می‌کند بنا به فرمان خداوند از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کند.
 ۱۴۸- الف) همانا خداوند پروردگار من و پروردگار شماست پس او را بندگی کنید که این راه راست و درست است.
 ب) چون او پروردگار جهانیان است.
 ج) زیرا انسان در سایه بندگی و عبودیت خداوند که پروردگار جهانیان است جهت‌گیری زندگی‌اش سمت‌وسوی الهی پیدا می‌کند و به مقام قرب الهی که هدف اصلی از زندگی است می‌رسد.
 د) توحید عملی یا توحید در عبادت و پرستش خدا
 هـ) بندگی خدا
 و) (إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ تَوْحِيدَ رَبِّ رُبُوبِيَّةٍ) (فاعبدوه توحید عملی) (هذا صراط مستقیم ثمره توحید عملی)
 ۱۴۹- الف) این آیه به عبادت کسانی اشاره دارد که خداوند را از روی تردید می‌پرستند.
 ب) پرستشی که از روی ایمان باشد پرستشی ثابت و پایدار است یعنی فرد در هر شرایطی چه در خوشی و چه در تنگنا دست از پرستش خداوند برنمی‌دارد اما پرستشی که از روی تردید باشد مقطعی و سطحی است و حوادث تلخ و شیرین آن را تغییر می‌دهد یعنی وقتی خبری به فرد می‌رسد خدا را عبادت می‌کند و هنگامی که سختی و شری به وی می‌رسد از خدا روی گردان می‌شود.
 ج) این رفتار به ایمان انسان برمی‌گردد کسی که با جان و دل قبول نکرده و ایمان به خدا در متن زندگی‌اش قرار نداشته باشد بسته به شرایط خدا را می‌پرستد این افراد همانند کسانی هستند که در لبه‌چیزی قرار گرفته‌اند که در آن مستقر و پابرجا نیستند و با تکان مختصری از مسیر خارج می‌شوند اما انسان مؤمن چون دل به خدا سپرده و تابع فرمان‌های اوست در هر شرایطی دست از پرستش خدا برنمی‌دارد زیرا می‌داند این جهان تحت تدبیر خداوند حکیم است و هیچ حادثه‌ای بی حکمت نیست
 د) کسانی که خدا را تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی می‌خوانند و در بلا یا از او روی گردان می‌شوند.
 هـ) دچار زیان در دنیا و آخرت که همان زیان آشکار است می‌شوند.
 و) ترجمه آیه: از مردم کسی است که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای عبادت و بندگی می‌کنند پس اگر خیری به او رسد دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر بلائی به او رسد از خدا روی گردان می‌شود او در دنیا و آخرت هر دو زیان می‌بیند این همان زیان آشکار است.

خود را در جهت خواست و رضایت الهی قرار دهد و در تمام برنامه‌های روزانه خود خدا را در نظر می‌گیرد و تلاش می‌کند از دایره فرمان‌های الهی خارج نشود.

- ۲۱۱- تخریب محیط‌زیست، آلوده شدن طبیعت، پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند
- ۲۱۲- شرک عملی
- ۲۱۳- تأثیر عملی آن در زندگی بیشتر است.

هـ

۲۱۴- (الف - ۸) (ب - ۷) (ج - ۶) (د - ۲) (هـ - ۴) (و - ۳) (ز - ۵)

و

- ۲۱۵- بسیاری از انسان‌ها از یاد خدا غافل شده‌اند و به امور دنیوی سرگرم شده‌اند، به صورتی که خداوند در قلب آنان جایگاهی ندارد. هوی و هوس و آنچه و آن‌کس که آنان را به هوس‌هایشان می‌رساند معبودشان شده است و از ابزارهای جدید در این راه بهره می‌گیرند.
- ۲۱۶- ۱- اگر همه فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند و ۲- تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند و ۳- اهل ایثار و تعاون و خیررسانی به دیگران نباشند ۴- تفرقه و تضاد جامعه را فرامی‌گیرند و ۵- امکان رشد و تعالی از بین می‌رود. ۶- در چنین جامعه‌ای روزبه‌روز انسان‌های ستمگر قدرت بیشتری پیدا می‌کنند و ۷- دیگران را در خدمت امیال خود به کار می‌گیرند.
- ۲۱۷- اگر کسی دل به هوای نفس (بت درون) بسپرد و او را معبود خود قرار دهد و اوامرش را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها (بت‌های بیرون) برآید چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است.
- ۲۱۸- از نظر انسان موحد هیچ حادثه‌ای در عالم بی‌حکمت نیست گرچه حکمت آن را نداند از همین رو موحد واقعی همواره انسانی امیدوار است در مقابل سختی‌ها و مشکلات صبور و استوار است و آن‌ها را زمینه موفقیت‌های آینده‌اش قرار می‌دهد باور دارد که دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست بلکه بستری برای رشد و شکوفایی اوست.
- ۲۱۹- در جامعه توحیدی اقتصاد و فرهنگ و سایر ابعاد و ارکان آن جامعه نیز به سوی اجرای فرمان‌های خدای یگانه پیش می‌رود و به صورت جامعه‌ای عدالت‌گستر درمی‌آید.
- ۲۲۰- بسیاری از انسان‌ها چنان به امور دنیوی سرگرم شده‌اند که خدا را فراموش کرده و خداوند در قلب آن‌ها جایگاهی ندارد، زرق و برق دنیا و لذات و شهوات چنان در دلشان فزونی یافته که جایی برای خلوت انس با خدا و درک معنویت نیایش با پروردگار باقی نگذاشته است. گویی هوی و هوس و آنچه و آن‌کس که آنان را به هوس‌هایشان می‌رساند، بت و معبودشان شده و آن‌ها را هم چون خدا می‌پرستند، از ابزارهای جدید مانند سینما و تلویزیون، ماهواره، اینترنت و سایر رسانه‌ها در این راه بهره می‌گیرند و یکسره از خدا و آخرت غافل شده‌اند.

۲۲۱- امروزه بسیاری از انسان جهان خلقت را ملک خود تلقی می‌کنند و

۱۷۶- جهان‌بینی توحیدی

۱۷۷- اندیشه‌های خاصی - جهان‌بینی ویژه‌ای

۱۷۸- هدف‌ها و رفتارهای

۱۷۹- انتخاب - رفتار

۱۸۰- توحید عملی

۱۸۱- فرمان‌های خدا - توحید عملی

۱۸۲- رشد و شکوفایی

۱۸۳- رضایت خداوند - شخصیتی ثابت و پایدار

۱۸۴- موجودات جهان - مسئول

۱۸۵- ارکان جامعه - رنگ توحیدی

۱۸۶- مالک حقیقی - تصرف

۱۸۷- توحیدی

۱۸۸- ایمان به توحید و یکتاپرستی

۱۸۹- حکمت - امیدوار

۱۹۰- فردی - اجتماعی

۱۹۱- محرومان و مستضعفان

۱۹۲- خداوند - اطاعت همه جانبه

د

- ۱۹۳- شرک عملی بعد اجتماعی
- ۱۹۴- سخن از حاکمیت خداوند و فرمان‌های او نیست بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورات اوست
- ۱۹۵- قرآن معیارهای ثابت توحید و بت‌پرستی را بیان نموده است.
- ۱۹۶- زیرا می‌داند که هیچ حادثه‌ای در عالم بی‌حکمت نیست گرچه حکمت آن را نداند.
- ۱۹۷- زندگی دینی - زندگی ضد دینی
- ۱۹۸- خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی می‌کرد و خود را مالک دیگر جوامع می‌پنداشت و برای آنان تصمیم‌گیری می‌کرد.
- ۱۹۹- چون زندگی خود را بر اساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست.
- ۲۰۰- تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت
- ۲۰۱- انسان موحد دشواری‌های زندگی را نشانه بی‌مهری خداوند نمی‌داند بلکه بستری برای رشد و شکوفایی می‌داند.
- ۲۰۲- زندگی توحیدی
- ۲۰۳- این انتخاب مهم باید بر اساس فکر و به دو از احساسات باشد و دلیلی محکم و عقل‌پسند از آن حمایت کند.
- ۲۰۴- افکار و اعتقادات هر فرد
- ۲۰۵- اطاعت از فرمان‌های خداوند
- ۲۰۶- دوسویه و متقابل
- ۲۰۷- یعنی قرار گرفتن همه ارکان یک جامعه در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از او
- ۲۰۸- هرچقدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند ارکان جامعه نیز بیشتر رنگ توحیدی به خود می‌گیرد.
- ۲۰۹- هرقدر نهادهای اجتماعی در خدمت اجرای قوانین الهی باشد.

۲۱۰- چنین فردی می‌کوشد تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های

ج

- ۲۳۱- ب
- ۲۳۲- الف
- ۲۳۳- الف
- ۲۳۴- ب
- ۲۳۵- الف
- ۲۳۶- ب
- ۲۳۷- الف
- ۲۳۸- الف

بدون توجه به نظر مالک حقیقی آن یعنی خدا هرگونه که بخواهند در این جهان تصرف می‌کنند این افراد خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده جهان می‌پندارند که از جمله پیامدهای آن تخریب محیط‌زیست، آلوده شدن طبیعت، پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند است.

۲۲۲- وقتی یک جامعه توحیدی است که حاکم آن بر اساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد و همان شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده است، دارا باشد و بکوشد قوانین الهی را در جامعه به اجرا درآورد.

۲۲۳- تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت باعث می‌شود شخص درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد؛ زیرا از یک سو هوای نفس وی هرروز خواسته جدید جلوی روی او قرار می‌دهد و از سوی دیگر قدرت‌های مادی که هرروز رنگ عوض می‌کنند او را به بردگی جدیدی می‌کشاند.

۲۲۴- الف) پیامبر ما را به خدا فراخواند که او را یگانه بدانیم عبادت کنیم و آنچه را که خود و پدرانمان می‌پرستیدیم کنار بگذاریم چیزی را شریک او قرار ندهیم

ب) او ما را به عدل احسان راستی و درستی امانت‌داری و نیکی نسبت به خویشان و همسایگان دعوت کرد و از خوردن مال یتیم و ارتکاب فحشا و منکر و دروغ نهی کرد.

ج) دستور داد نماز را به پا داریم زکات بپردازیم و ماه رمضان را روزه بگیریم ما نیز او را تصدیق کرده و به او ایمان آوردیم و از او پیروی کردیم.

۲۲۵- هرچه ایمان قوی‌تر باشد تأثیر عملی آن در زندگی بیشتر و هرچه ضعیف‌تر باشد تأثیر آن کمتر خواهد بود با این معیار هر کس می‌تواند در جه ایمان خود و تأثیر آن را در زندگی خویش بررسی کند.

ز

۲۲۶- انسانی که خداوند را به عنوان تنها خالق جهان پذیرفته و ایمان دارد که او پروردگار هستی است رفتاری متناسب با این اعتقاد خواهد داشت و جهت زندگی خود را خدا قرار خواهد داد چنین انسانی در مسیر توحید عملی حرکت می‌کند.

۲۲۷- توحید عملی بعد فردی : هرکسی در زندگی خود از فرمان‌های خدا اطاعت کند گام در مسیر توحید عملی گذاشته است چنین فردی می‌کوشد تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود را در جهت خواست و رضایت الهی قرار دهد و در تمام برنامه‌های روزانه خود خدا را در نظر می‌گیرد و تلاش می‌کند از دایره فرمان‌های خدا خارج نشود.

۲۲۸- بعد اجتماعی توحید یعنی قرار گرفتن همه ارکان یک جامعه در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست.

۲۲۹- یعنی همه فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند و تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند و اهل ایثار و تعاون و خیر رساندن به دیگران نباشند.

۲۳۰- ۱- از نظر انسان موحد همه حوادث عالم حکمتی دارد ۲- انسانی امیدوار است ۳- در مقابل سختی‌ها مشکلات زندگی صبور و استوار است ۴- دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نمی‌داند ۵- زندگی‌اش بر اساس رضایت خداوند است ۶- شخصیتی ثابت و پایدار دارد و برخوردار از آرامش روحی است.